

Kmet, delavec  
in obrtnik  
naj bodo nara-  
du vodnik!

Izbija vsako sredo.  
Narodna:  
za celo leto Din 20—  
za pol leta " 15—  
za mesec " 1—  
za celo leto Din 20—  
Inzerati po tarifu. — Pla-  
čanje vprašanjem naj  
se priloži znanke za od-  
govor. — Ne frankirana  
plačila se ne sprejemajo.

# Kmetijski list

Vsakdo vživaj  
vse sadove  
svojega dela in  
marljivosti!

Rokopisi se ne vra-  
čajo. — Plačila in toži-  
se v Ljubljani. — Ured-  
ništvo in uprava je v  
Ljubljani v Kolodvorski  
ulici št. 7. — Telefon  
n. št. 2506. — Račun  
pri poštni hranilnici  
št. 14.194. C

Janez Kalan, Nemčija:

## Zakaj Vam pišem.

Kdor me pozna, se bo začudil, ko bo bral ali slišal, da sem začel pisati v »Kmetijski list«.

Odkrito povedano: Doslej nisem bil prijatelj bivše kmetijske stranke in njenega glasila. Kako je prišlo, da sem zašel med vaše sotrudnike?

Prvi vzrok je ta, ker nimam več kam drugam pisati. »Slovenec«, ki je v teku let prejel od mene gotovo par sto člankov, ne sprejema več mojih dopisov, ali jih sprejema tako, da mi mora vzeti vse veselje do nadaljnega dopisovanja. Že dve leti odklanja ali odlaga moje reči tako, da ni za nikamor. Ko sem bil poleti doma, me je ustavil najmanj vsak deseti znanec v hiši ali na cesti in vprašal, zakaj da ne pišem več in večkrat, ker da tako radi berejo moje reči. Zato, pravim, ker listi mojih reči več ne sprejemajo (niti tisti ne rad, čigar urednik sem bil sam 22 let!) »Domoljub« noče zlepa prinesiti priporočila mojih dveh knjižic, »Fantič, le gor vstan!« in »Slovensko dekle«, ki sta namenjeni najširšim ljudskim plastem in ki jih ljudje tudi radi bere, samo če jih dobe pred oči. »Fantič« sploh ni hotel, »Dekleta« (na opetovano prošnjo mojega namestnika doma) par vrstic. Ali je to pospeševanje katoliškega tiska, ki je dolžnost Kat. tiskovnega društva, katero te liste izdaja?! — Letos sem posebno veliko potoval. Videl sem pet državnih glavnih mest: Pariz, Bruselj, Berlin, Budimpešto in Rim. Napisal bi lahko o tem celo knjigo, ki bi ne bila dolgočasna. A premagoval sem se in napisal o vsem tem samo tri članke. Od teh treh je »Slovenec« točno en mesec potem, ko sem jih izročil — s prošnjo, naj jih objavijo kmalu, dokler sem bil še doma — prinesel dva, enega pa zavrgel. Pisal sem med drugim, da sem dobil prav pred vrati Berlina veliko krajev s slovanskimi imeni, med njimi kraj »Novawes«, — glasen dokaz, da so na tej zdaj nemški zemlji bivali Slovani. Gotovo velika zanimivost. O Rimu sem omenil misijonski muzej, ki je nekaj velikanskega in velezanimivega; povedal, da papežev vojak ne pušči v cerkev sv. Petra nobene ženske, ki ni dostojno oblečena, ampak vsako zavrne nazaj. In takih reči »Slovenec« noče prinesiti!! — Zakaj ne, ne vem prav nič, ker osebno si nisimo prišli nič navskriž. Menda so to njegovi »principi«, po katerih se zadnji dve leti urejuje. Ali ima svoje naročnike res za tako neumne, da jih dan na dan nasičuje s samimi čenčami! Saj nekaj čenč nekateri že hočejo imeti in naj jih imajo; a pri »Slovincu« ima zadnje čase čenča prvo mesto, vse drugo se ji mora umakniti! In figure prinaša vse mogoče: moškarcev in ženščet, ki jih niti najmanj ne poznamo in nas tudi presneto malo brigajo, kake gledališke igralke in podobne svetnice. Ko sem pa že pred dvema letoma poslal sliko nemškega duhovnika Hegenkötterja, ki se je našim ljudem na ljubo naučil slovensko, bil že opetovano v Sloveniji, se za naše rojake žrtvuje do skrajnosti in je v za-

hvalo za te velike zasluge za naše ljudi imenovan za konzistorijalnega svetnika ljubljanske škofije, — jo je pa proč vrgel! Na vse moje opetovano vprašanje in dreganje, kdaj jo prinese, ni bilo nikoli nobenega odgovora! To so »principi«, po katerih se urejuje katoliški list! Ne pritožujem se samo jaz; tudi drugi tožijo, da se jim podobno godi. Zato je bilo treba to enkrat javno povedati.

To sem zato obširneje obrazložil, da se ne bo kdo nad menoj »pohujševal«, ko me najde v »Kmetijskem listu«, — kakor so se pohujševali farizeji, ko so videli Odrešenika s cestinarji občevati in jesti. Vzroka imam dovolj, da dam slovo Jugoslovanski tiskarni, oz. njenim urednikom in iščem kakih drugih, ki mi bodo prijaznejši.

Vse to samo na sebi bi pa še ne bilo dovolj vzroka, da sem začel pisati v »Kmetijski list«, — ko bi ne bilo vmes prišlo še nekaj drugega. Kaj pa takega? Prosim poslušajte!

Prišel sem letos skupaj z dvema »samostojnima«, s katerima se že davno poznamo, in pogovor je seveda prišel na »Kmetijski list« in kar je z njim v zvezi. Ali dovolite, da govorim odkrito, kakor sem govoril in kakor mislim? Menim, da je najbolje, če govorimo odkrito in brez hinavščine; le potem se bomo mogli sporazumeti. Torej: Jaz sem trdil, kakor sem vedno slišal in po nekaterih znakih tudi sam sklepal, da se je bivša Kmet. stranka ustanovila zato, da bi kmeta od duhovščine in s tem od cerkve odtrgali... Ta dva sta mi zagotavljala, da ni tako, marveč da ima »kmetijski pokret« samo ta namen: kmeta dvigniti, mu stanovsko samozavest in ponos vzbuditi, čast in pravice kmetškega stanu braniti. Kmetijski stan je najbolj zapostavljen in zaničevan, delavci se organizirajo po svoje in so si že marsikaj priborili, zakaj bi se kmetje ne smeli? To in samo to da je namen kmetškega pokreta. — Ja, če je tako, pravim, za tak kmetijski pokret sem pa jaz tudi! Zakaj pa ne? Resnično je: kmet je steber vseh stanov. Steber države, pa tudi cerkve. Kmetijski stan je pa pri vsem tem res najbolj zaničevan in zapostavljen. Saj vidimo: vsak se brani biti kmet, če se le more. Vse drugo raje in prej kakor kmet! Ali ni resnično potrebno, ugled kmetškega stanu dvigniti?!

Da jaz nisem prijatelj kmetškega stanu šele od včeraj, lahko dokažem — če je sploh kakega dokaza treba — črno na belem. Lahko rečem, da ob vsaki priliki poudarjam prednosti kmetškega stanu. V knjižici »Slovensko dekle« priporočam dekletom, naj nikar ne hodijo brez potrebe po svetu, ampak če le mogoče, ostanejo doma na kmetih: »Vse beži s polja proč, hočem reči: vsak se ogiblje in otresa kmetškega dela, če se ga le more. In vendar je kmetško delo in stan najbolj naraven in zdrav in v marsikaterem oziru tudi prav lep in prijeten. Življenje v naravi je najlepše življenje. Ko bi jaz ne bil gospod, bi me najbolj veselilo biti kmet ali vrtnar.« — V neki drugi knjižici pa govorim takole: »Ves

sem srečen, kadar morem iz mesta na kmete. Tam me objame neki prijeten duh, nekaj naravnega, domačega, ljubkega, kar se v besedo izreči ne da, česar pa v mestu zastoj iščeš. Kmetško delo, obdelovanje zemlje, je najbolj naravno, zdravo, pošteno. Zato vsak resnično olikan človek kmetijski stan in delo čisla in spoštuje. Na kmetih je še najbolj poštenje doma. Oj lušno je res na deželi, kjer hišca na samem stoji, okol' so pa travničk' zeleni, to mene najbolj veseli. To je moja himna, ki jo od vseh najrajši zapojem.« — Na drugem mestu pa pravim: »Bilo je v moji mladosti na kmetih še pristno kmetško življenje, kakršno moja duša tako ljubi... Skratka: bili smo kmetje od nog do glave in ponosni smo bili, da smo kmetje. Na žalost gledamo, da ta kmetški ponos vedno bolj gine.« — In zopet: »Kmet je v resnici steber, steber države in cerkve. Če ta steber pade, kaj bomo imeli? Same drobce, samo grobljo. Že zdaj so grunti preveč razdrobljeni. In če kmet ne bo nič imel, ali menite, da bo potem duhoven, da bo cerkev kaj imela? Trden kmetijski stan, to je prva zahteva dobro urejene države, to tudi nujen pogoj dobrega krščanskega življenja.« — Tako sem pisal pred leti. Potem me je pa noga zanesla ravno v samo industrijo, sem gor na Vestfalsko, kjer je vse zakajeno od samih neštetihih dimnikov. Pa tukaj še toliko bolj čutim, koliko lepše je življenje na kmetih, kakor po teh dolgočasnih delavskih kolonijah. In koliko lepše da je delo kmetško od dela rudarjevega. To sem opisal nedavno v petih člankih »Premislite!« v »Domoljubu«, kjer svarim pred izseljevanjem. Kmetško delo in stan imajo navadno za zadnje, zato se skoro vsak raje kaj drugega loti. A jaz ljudi ne razumem. Pridite enkrat v rudnik, v jamo, kjer čepi delavec v rovu, črnem kakor sam pekel, vsak dan po osem ur na dan, sključen, umazan, v vedni smrtni nevarnosti! Ko sem prišel tja, sem se zgrozil in rekel: Tukaj-le v takem vsak dan osem ur biti, ta je pa res ta zadnja! Kako vse lepše je delo kmetovo na polju, kjer slavček poje, žvrgoli, se belega dneva veseli; iz sna se kmetič prebudi, na polje njemu se mudi, modrina vedrega nebá lepo se mu smehljá. In potem sem vzkliknil: O kmet, ti svoj stan premalo čislaš! Drugi ga premalo, a tudi sam ga ne dosti!

Tako sem pisal. No, menda vidite, da nisem neprijatelj kmeta.

Pa mislim, da moji stanovski tovariši tudi niso slabši od mene. Saj smo večinoma kmetški sinovi. Ob kaši in močniku, zelju, repi in kislem mleku smo zrasli. Za široko kmetško pečjo smo se greli, po vrtovih in dvoriščih, hlevih in podih smo se skrivali in podili v otroških letih. Po drevju smo plezali in sadje otresali, krave in koštrune smo pasli. In kako v živem pa sladkem spominu so nam ostala tista srečna leta! In ko smo prišli kot študentje na počitnice, smo rokave zavihali in prijeli za delo, kakršno je bilo potrebno: snopje smo nakladali, podajali ga in skladali v kozolec pa zopet noter jemali, proso smo meli in stresali, za cepec in koso prijeli, mrvo obračali, grabili in jo nakladali. In ko so počitnice potekle, smo se s težkim srcem ločili



od domače hiše in vasi: Oj, hišica očetova, Bog živi te, zdaj se ločiti morava, Bog živi te! Sree pa moje ti zvesto, Bog živi te, do konca dni ostalo bo, Bog živi te!...

To so spomini in občutki, ki nas spremljajo vse. Ne vem, kako bi mogel biti kak duhovnik nasprotnik kmetijskega stanu. Kako bi ne želel kmetijskemu stanu vsega najboljšega.

V tem torej, mislim, bi se lahko sporazumeli. A morda nas loči kaj drugega?

Dobil sem v roke tudi program bivše Kmet. stranke. In reči moram, da mu nimam veliko ugovarjati, ali skoro nič. Pa o tem več prihodnjč.

Essen v Nemčiji, 10. oktobra.

# Koristno za vsako hišo

po znižanih cenah

Enkor. rokavice, nogavice, lepne robe, kravate, lino damsko, moško in otroško triko-perilo, dišeče milo, torbice, čipke, potlačnine za šivilje, krojače, tapetnike, čevljarje in sedlarje nudi

**JOSIP PETELINC, Ljubljana**

blizu Prešernovega spomenika za vodo

# Naše pereče socialno in gospodarsko vprašanje

Kmetija ne nese več, tako se danes sliši vsevprek. Zato naša mladina tišči v tovarne in mesta, saj ji niti stariši tega ne branijo. Kdo pa more dokazati, da tam s pridnim delom in varčevanjem ne bo udobneje živela, si lažje nabavila primerno obleko in obuvalo, morda tekom leta tudi kolo, kasneje pa si postavila morda celo lasten dom.

Kako pa se ji bo mogoče preriti do lastnega krova, ako ostanejo do zrele dobe na domu? Prihraniti kako znatnejšo vsoto je v najboljšem slučaju nemogoče, zahtevati primerno doto pa bi se reklo uničiti rojstni dom, brez večjega premoženja pa nima smisla niti misliti na priženitev, odnosno primožitev na zaželjeno domačijo, saj je v takem slučaju skoro vsaka tako obremenjena, da jo v današnjih razmerah običajno more rešiti edinole bogat ženin ali nevesta. Taka je resnica in ž njo nam je računati, ako hočemo odstraniti zlo, katero nas grozi ugonobiti! Gledati ta žalosten položaj z druge strani, bi pomenilo zdraviti glavobol na nogi.

Kljub vsem žalostnim okoliščinam pa še z daleka ne smemo obupati. Saj se da vsaka boleost ozdraviti ali vsaj omiliti, gorajšnja pa morda kar dvostransko!

Da bo kmetija nesla, je ležeče na nas samih. Gojimo samo žival, katera se nam izplača, poljedelski produkt, od katerega smemo pričakovati dobiček, sadje, katerega moremo z lahkoto dobro vnovčiti itd. Kdor hoče oplemeniti mulo, molzti, kozo, pridelovati za prodajo pšenico in čakati kupca za lesnike, je že zaigral v današnjih razmerah svojo pozicijo v naprej — odločil se je za lasten gospodarski samomor!

Pa tudi ako imamo polne hleve najlepše živine, cele vrče dobrega mleka, natrane kletke lepega krompirja in stotine zabojev žlahtnega sadja — še nismo zavarovali lastnega interesa. Ako imamo samo dovolj lepega in dobrega blaga, a ga ne moremo primerno vnovčiti, imamo samo veliko dela, skrbi in vložnega kapitala, ne pa pričakovanega haska. Doma se ne konsumira niti do sedaj produciranih množin kmetijskih produktov — tujina pa se čimdalje bolj gospodarsko osvaja.

Do tukaj svojo nalogo razmeroma še nekaj povoljno rešujemo — dalje pa se ne spuščamo in baš v tem leži vzrok naše krize.

Zato mora postati naša najnujnejša naloga, dobiti direktnih zvez konsumenta za naše produkte — ako teh ne dobimo dovoljno množino, urediti predelavo surovin v dalj časa vzdržljive, odnosno boljše vnovčljive izdelke.

Pa tudi ako se pojavi kakega blaga več nego se ga konsumira, moramo istega neopazeno odtegniti trgu ter ga prodati v drugi obliki, ker v nasprotnem slučaju nastane ponudba tako vsiljiva, da bo izguba neizogibna.

Zato je že skrajni čas, da začnemo misliti na združno industrializacijo kmetijstva. V tozadevnih tvornicah bomo zlasti pozimi, ko ni nikakega pomembnega zasluzka, zaposlili lastne moči na eni, ter primerno vnovčili naše produkte na drugi strani. Na ta način naša mladina ne bo tiščala iz vasi in se odruževala svojemu stanu, kateri bo zopet postal torišče tradicionalnega in moralno krepkega kmečkega sožitja. Kmetija pa bo zopet nesla, se razvijala in utrjevala pot gospodarskemu, socialnemu in kulturnemu razvoju.

Brez materialne pomoči pa je zastoj pisati pobudo mladini, kakor očancem v obliki črtic ali jih pitati s sladkimi spevi, ker ideal brez kruha je lačnemu deveta briga.

Zlasti pa je z državnogospodarskega stališča delati na to, da se čimprej izvede za-

# Agrarni pokret v Bolgariji

IX.

Osma reforma kmetijske vlade je zakon o monopoliziranju kmetijskega kredita.

Uspeh reform kmetijske vlade v vprašanju kmetijskega kredita je bil odvisen od dosledne politike kmetijske banke in kmetijskih zadrug. Po njenih reformah je dobila kmetijska banka dejansko monopol na kmetijski kredit. Tega monopola pa ni uvedel kak zakon, ampak je bil le posledica politične zavednosti kmetov in kreditne politike banke. Kmetijska vlada pa je vedela dobro, da bodo kmetje izgubili svoja prava, če pride oblast iz njenih rok v roke ljudi, ki nimajo smisla za kmetijske interese; v tem slučaju bo morala kmetijska banka začeti z drugo politiko, ki bo kmeta znova izročila kapitalistom in oderuhom. Zato je za centralizacijo kmetijskega kredita in za pooblastitvijo kmetijske banke, da si pomnoži svoj kapital, nujno sledilo popolno uničenje oderuhov z zakonom, ki je monopoliziral kmetijski kredit v korist kmetijske banke in kmetijskih kreditnih zadrug.

Novi zakon ne pomeni nikakega nasilja nad kapitalisti in oderuhi ter jim dovoljuje določen rok za plasiranje njihovega kapitala. Ne dovoljuje jim pa posojanje na večje obresti kakor jih je določila kmetijska vlada z zakonom. Ta zakonita obrestna mera pa je bila tako nizka, da so mogli dajati po njej obresti le kmetijska banka in zadruga, ki jim ni bilo za dobiček. Po tem zakonu je bilo posojilo, dovoljeno proti višjim obrestim, nezakonito in kmet je imel pravico, da ga ne povrne; v slučaju, da spravijo kapitalisti in oderuhi spor pred sodišče, pa se jim dovoli le zakonito dovoljene obresti, istočasno pa se kaznuje kapitaliste in oderuhe za njihovo protizakonito dejanje. Kmet pa ima po tem zakonu pravico, da vrnitev svojih posojil pri kmetijski banki in zadrugah odgodi s tem, da plača le obresti, da zamenja staro dospelo menico z novo, da spremeni kratkoročno posojilo v dolgoročno in obenem dobi nov kratkoročen kredit za svoje tekoče gospodarske potrebe.

Tako je kmetijska vlada na čisto zakonit in ne nasilen način monopolizirala kmetijski kredit in s tem osvobodila kmeta iz krepiljev kapitalističnih in oderuških spekulantov.

To zakonito monopoliziranje kmetijskega kredita hoče doseči tudi deveta reforma kmetijske vlade, zakon o prepovedi prodaje gospodarskih potrebščin in plodne zemlje.

Pred reformami kmetijske vlade so dajali meščanski zakoni in uredbe kapitalistom popolno pravico, da prodajo kmetu, ki ne more plačati dolga, njegove gospodarske potrebšchine in obdelano zemljo. S tem so meščanski zakoni kapitalistom zasigurali njihove terjatve pri kmetih. Nešteto je primerov iz časa vlade buržoazije na Bolgarskem, da je bila kmetu zaradi majhnih dolgov prodana njegova zemlja z vsemi gospodarskimi potrebščinami vred. Novi zakon je rešil to vprašanje s tem, da je prepovedal prodajo gospodarskih potrebščin in plodne zemlje zaradi dolga in s tem preprečil, da bi se kapitalisti mešali v kreditira-

nje kmetov in njihovo proizvodnjo ter konsum.

Deseta točka iz programa bolgarske kmetijske zveze je zavarovanje hipotekarnega kredita. Tega načrta pa kmetijska vlada ni mogla več uzakoniti; ostalo je le pri projektu zakona, ki ga je minister poljedelstva Obov leta 1923. predložil skupščini. Zaradi njegove važnosti in dobrih misli za naše mlade gospodarje pa si hočemo ogledati ta zakonski projekt. Namen tega zakona je, da reši dediče po smrti njihovih prednikov od denarnih težkoč in dolgov, ki so jih prevzeli s posestvom. Znano je, da mnogo bodočih gospodarjev zaradi starokopitnosti svojih starišev ne more porabiti svojega znanja, novih načrtov in misli v gospodarstvu. Medtem ko jih za življenja starišev ovira njihova starokopitnost, jih pa po njihovi smrti denarne težkoče ovirajo, da ne morejo izvesti svojih načrtov o izboljšanju gospodarstva. Teh težkoč hoče rešiti mlade gospodarje zakonski projekt o zavarovanju hipotekarnega kredita, ki jim hoče dati priliko, da porabijo svoje znanje v korist moderniziranja in izboljšanja svojega gospodarstva.

Po tem zakonu se mora vsak kmet, ki sprejme hipotekarni kredit, zavarovati za življenje na isti rok in za isto vsoto, za katero je prejel kredit. (Na Bolgarskem se izvrši življenjsko zavarovanje tako: zavarovanec se obveže plačevati določeno vsoto za določeno število let, n. pr. po 1000 levov vsako leto skozi 30 let; če živi teh 30 let, dobi po preteku te dobe nazaj vso svoto, ki jo je vplačal, torej 30.000 levov, zavarovalna družba pa profitira obrestí od njegovih vplačil; če pa umre prej, pa dobe njegovi dediči ob smrti vso vsoto, ki bi jo imel dobiti po 30 letih, torej 30.000 levov). Po tem zakonu dobi kmet, če preživi ta rok, svojo zavarovalno svoto nazaj in z njo poravnajo posojilo, ki je ravno tako veliko kakor zavarovalnina. Če pa umre prej, dobe njegovi dediči zavarovalno vsoto svojega očeta, poravnajo z njo hipotekarni dolg in prevzamejo s tem nezadolženo posestvo. Ta misel je ostala, kakor že rečeno l. 1923. le zakonski projekt, vendar je pa gotovo, da bo bolgarska kmetijska stranka v slučaju, da se spremeni politična situacija, gledala, da jo zaradi njene važnosti za napredek gospodarstva čimprej uzakoni.

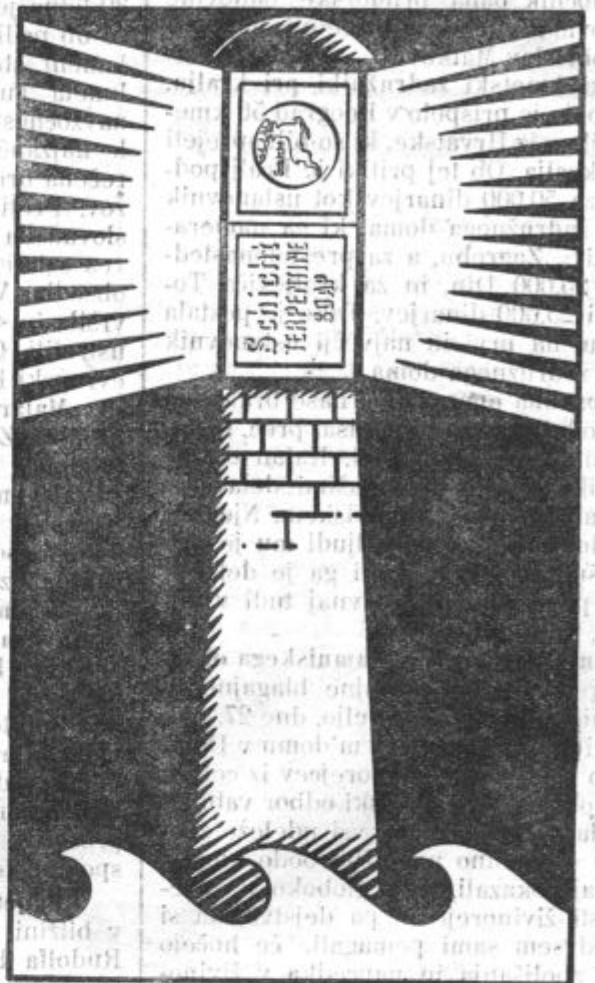
## Težakovo olje za živino

je potrebno in koristno za živino radi vitamina A in vitamina D, ki ga v nobenem drugem krmilu sploh ni. Dalje je potrebno radi joda in broma. To so vse one stvari, ki so v stanju, da se slabotna in zahirana živina okrepi in v kratkem času do najvišje mogoče stopnje razvije. Uspehi krmljenja s tem oljem so zelo veliki. To olje je za živino in njen razvoj večje važnosti kot so umetna gnojila za rastlinstvo in je z ozirom na učinkovitost cenejše. — »Težakovo olje za živino« se dobi pri tvrdki M. Težak, Zagreb, Gundulićeva ulica 13, in sicer v ročkah od 5 kg po 125 r za ročko in se pošilja po povzetju.



# Med 7 prednostmi ena :

**Posebno svetlo!**



Znak, da se uporabljajo le čista, najzlahotnejša olja, da se doseže največjo pralno moč in da varuje perilo le

# Schichtovo Terpentinovo Milo



**VALUTE.**

Dati moramo za:

1 nemško marko	Din	13-53
1 švicarski frank	Din	10-94
1 avstrijski šiling	Din	7-97
1 ameriški dolar	Din	56-54
1 francoski frank	Din	2-22
1 češkoslovaško krono	Din	1-68
1 italijansko liro	Din	2-97.

## Ljudska samopomoč

**v Mariboru** sprejme za slučaj smrti in doživetja vse zdrave osebe od 1. do 90. leta in izplača do največ **Din 53.000 na podporah.**

Zahtevajte brezplačno pristopno izjavo.

družna industrijalizacija kmetijstva in morda tudi delavstva. Saj bo sele s tem postal delavec pravcati človek v pridobivanju dobrin in ne le mrtev stroj.

Po tej izvedbi bo drž. trg. bilanca brez dvoma postala visoko aktivna, ker se ne bo več dogajalo, da bomo pod ceno prodajali surovine v inozemstvo, a drago plačevali uvožene izdelke. Se več: ne le za svojo uporabo bomo producirali doma z lastnim dobičkom, ampak celo izvažati bi utegnili znatne množine tozadevnih produktov.

Ako pa bomo čakali, da nam zgrade tvornice za sladkor, spirit, škrob, konzerve itd. tujci, potem smo pa tudi lahko pripravljeni, da bodo s tem spletili vrv, s katero nam bodo zadrgnili vrat, da niti dihati ne bomo utegnili po lastni volji. Pika!

### Izjava bana g. Serneca.

Po svojem povratku iz Beograda, kjer je položil službeno prisego, je dal podravski ban g. Sernec sotrudniku »Slovenca« sledečo izjavo:

»Sele davi sem dopotoval v Ljubljano in sem zelo vzradošen nad prisrčnim sprejemom in obenem nad dejstvom, da je bil akt 3. oktobra od vseh tako iskreno pozdravljen.

Ze samo to dejstvo nam vliiva najboljše nade na lepšo bodočnost našega naroda in naše države, za čije interese bom tudi na svojem novem mestu z vsemi silami deloval. Cilj nas vseh je in mora biti popolna konsolidacija Jugoslavije. Pri takem delovanju se moramo predvsem zaupati modrosti Nj. Vel. kralja in zdravi zavesti in moči našega naroda.

O podrobnostih svojih načrtov ne govorim, ker nikdar ni bila moja navada javno razvijati obširne programe. Delovanje vsakega javnega funkcionarja naj se vedno presoja sele po njegovem delovanju, ne pa po predhodnih izjavah.

Jaz prevzamem svoje funkcije, čim prej, mem poziv in vse potrebne instrukcije od vlade; nato pa odločno in krepko na delo za našo Jugoslavijo!

### Pomembna izjava.

Po balkanskih državah je potoval pred kratkim poslanec angleške Delavske stranke g. Renald Smith. Na svojem potovanju je prišel tudi v Beograd, da se seznaní z našimi razmerami tudi v podrobnostih. V Beogradu se je sestal z vsemi uplivnimi osobami. Préd svojim odhodom v Zagreb je g. Smith rekel v razgovoru s časnikarji med drugim:

»Anglija budno spremlja razvoj dogodkov na Balkanu in je velika prijateljica naše države kot priznane pobornice miru. Le mir je garancija dobrega razvoja trgovine na Balkanu. Anglija se sicer nikjer neče vmešavati v notranje zadeve drugih držav, ker je mnenja, naj vsaka država sama rešuje svoja notranja vprašanja. Anglija je dežela demokracije in išče predvsem stikov z onimi državami, ki gredo po isti poti demokracije. Vendar pa se v Angliji uverjeni, da je za probleme (vprašanja) Jugoslavije njeina sedanja politika morda najbolj možoča. Če bo Jugoslavija uspela s to politiko in sanirala (ozdravila) svoje prilike, bo uživala vse simpatije Anglije.«

### Za mir in za razorožitev.

Povedali smo že, s kako veliko vnemo se je lotila Delavska stranka na Angleškem, zlasti pa njen voditelj Mac Donald, velikega dela za pomirjenje med narodi in za razorožitev. Da doseže sporazum z Ameriko, se je Mac Donald sam odločil, da obišče predsednika Zedinjenih držav Hooverja, in kakor je razvidno iz časopisnih poročil, je njegovo potovanje imelo uspeh. Do popolne razorožitve

sicer še ne bomo kmalu prišli, začetek pa je le narejen. V zvezi z Donaldovim potovanjem bo marsikoga zanimalo, kako mislijo ameriški učenjaki o vojski. Nedavno se je zbralo okoli 700 ameriških učenjakov v mestu Newhaven (130 km od New-Yorka) na znanstven kongres, ki ga je obiskalo tudi lepo število učenjakov iz Evrope. Predsedoval je kongresu g. Cattell, ki je rekel v svojem otvoritvenem govoru med drugim:

»Če kdo trdi, da je vojna koristna za človeštvo, potem se o tej trditvi znanstveno in pametno sploh ne da govoriti. Za znanstvenika je taka trditev dovolj močan razlog, da pošlje v norišnico tistega, ki kaj takega trdi.«

Tako sodijo ameriški znanstveniki o vojni in zato ni čudno, če je angleški ministrski predsednik Mac Donald s svojim prizadevanjem za mir v Ameriki uspel.



# NOVICE.

Nova pomočnika notranjega ministra. Za pomočnika notranjega ministra sta bila imenovana pomočnik bana primorske banovine dr. Ivo Perović in dosedanji načelnik tega ministrstva Dobrislav Matković.

Hrvatski kmetijski združniki pri kralju. Preteklo soboto je prispelo v Beograd 56 kmetov-združnikov iz Hrvatske, ki so bili sprejeti od Nj. Vel. kralja. Ob tej priliki je kralj podpisal delež za 50.000 dinarjev kot ustanovnik Hrvatskega združnega doma, ki ga nameravajo zgraditi v Zagrebu, a za prestolonaslednika Petrá 25.000 Din, in za kraljeviča Tomislava tudi 25.000 dinarjev. Tako je postala kraljeva družina prvi in največji ustanovnik Hrvatskega združnega doma.

Prav posebno opozarjamo naše bralce na današnji uvodnik, ki ga je napisal preč. g. duhovni svetnik Janez Kalan. G. Kalan deluje sedaj z veliko vnemo med našimi delavci v Nemčiji, Franciji in na Holandskem. Njegovo nesebično delovanje za naše ljudi mu je pridobilo splošno spoštovanje, ki ga je deležen popolnoma po zaslugi že zdavnaj tudi v domači deželi.

Zborovanje živinorejcev kamniškega okraja. Živinorejski odbor okrajne blagajne za okraj Kamnik sklicuje za nedeljo, dne 27. okt. t. l. ob 9. uri dop. v Društvenem domu v Domžalah veliko zborovanje živinorejcev iz celega političnega okraja. Živinorejski odbor vabi živinorejce, da se brez izjeme vsi udeležijo zborovanja. Le s popolno udeležbo bodo kmetje tudi na zunaj pokazali, kako globoko se zavedajo važnosti živinoreje in pa dejstva, da si morajo predvsem sami pomagati, če hočejo pričakovati zboljšanja in napredka v živinoreji.

Pošta v Grahovem pri Cerknici je bila z ministrskim odlokom podržavljena in postavljena v IV. red državnih pošt.

Otvoritev nove električne centrale. V Velenju, kjer se nahaja državni premogovnik, je država zgradila veliko električno centralo na parni pogon. Za kurjavo bo služil velenjski premog, ki ga vsled mladostne tvorbe ne morejo rabiti za tovarne ali železnice. Velenjski premog je pravi lignit in se bo mnogo bolj izplačalo prodajati električni tok, in bo kot tak tudi mnogo bolj služil prebivalstvu, kakor pa premog sam. Centrala je ena največjih te vrste v državi. Vršijo se priprave, da se bo zgradil daljnovod do Domžal in tam priključil na daljnovod Završnice. Tudi Ljubljana je sklenila z novo centralo pogodbo za dobavo električnega toka.

Sprejemanje kovanega denarja na poštah. Po nalogu ministra javnih del je bila podpisana odredba, da morajo poštni uradi po vsej državi sprejemati kovani denar v novcih po 2 Din največ do skupne vrednosti do 500 Din, kovani denar v novcih po 1 Din največ do 300 Din, poldinarske novce do 100 Din, a novce izpod 50 par do 1 Din.

Krvav zločin mestnega delavca v Ljubljani. Delavec Janez Pajk, ki je bil zaposlen že pet let v ljubljanski mestni drevesnici, je preteklo soboto s sekuro pobil ravnatelja mestnih nasadov Vaclava Hejnica. Najprej ga je udaril s topim delom sekire v prsa in ga vrغل na tla, nakar ga je z ostrino sekire trikrat zamahnil čez vrat, tako da mu je skoro glavo odsekal. Hejnic je bil takoj mrtev. Zločinca so prijeli in ga odvedli v policijske zapore. Vzrok zločina je menda ta, ker je bil Pajk od dela odpuščen in se je hotel vsled tega maščevati na ravnateljem.

Ponovni atentati makedonstvujočih. V Zofiji so pristižni bivšega voditelja makedonstvujočih Protogerova organizirali pretekli teden vrsto atentatov na voditelje nasprotne grupe, ki jo vodi Vanča Mihajlov. Ubili so tajnika makedonske organizacije Vasiljova in težko ranili vojvodo Asen Pop Avramova.

Strahovita obsodba nad našimi istrskimi rojaki. Vrhovno izjemno fašistično sodišče je obsodilo v sredo 16. okt. v Pulju istrskega Hrvata Vladimirja Gortana na smrt z ustreljenjem v hrbet in štiri druge mladeniče na 30-letno ječo. Vseh pet je bilo obdolženih, da so ob priliki letošnjih volitev v fašistični parlament streljali na volilce in pri tem ubili kmeta Tuhtana. Razprava se je vršila brez navzočnosti splošne javnosti, prisostvovali so le najzanesljivejši fašisti. Obsodba je bila izrečena brez pravih in dovoljnih prič in dokazov. Proti obsodbi so protestirala vsa jugoslovanska visokošolska društva, kakor tudi ves ostali kulturni svet. Kljub temu se je pa obsodba Vladimirja Gortana že drugi dan izvršila in so ga fašisti pred izkopanim grobom ustrelili. O tem krutem slučaju so pisali vsi evropski listi in ga z vso odločnostjo obsodili.

Malarija v ljubljanski okolici. Zdravstveni list »Zdravje« poroča, da se je v okolici Studenca v ljubljanski okolici pojavilo več slučajev malarije. Nevarna bolezen se pojavlja vsled stoječih voda v ondotnih krajih, v katerih se naselijo znani komarji, ki prenašajo bolezen na ljudi.

Znamke v spomin tisočletnice hrvatskega kraljestva. Povodom proslave tisočletnice hrvatskega kraljestva je minister javnih del inž. Savković podpisal sklep, da se izroče v promet jubilejne znamke raznih vrst. Znamke bodo izdane v vrednosti 0-50, 1 in 3 Din in se bodo prodajale po 1, 1-50 in 4 Din. Izkupiček bo izročen odboru v Duvnu, ki bo postavil v proslavo tisočletnice hrvatskega kraljestva spominsko cerkev na Dunavskem polju.

Prijet roparski morilec. Nedavno so našli v bližini Maribora umorjenega in oropanega Rudolfa Kanclerja, ki se je vračal s sejma. Orožniki so po marljivem zasledovanju prišli na sled pravemu storilcu v osebi čevljarkega vajejca Rudolfa Kovača. Z njim vred so pa bile aretirane še štiri druge osebe, ki so bile pri umoru soudeležene.

Zastrupljena slovenska družina v Ameriki. Ob jezeru Eveleth se je v svoji vili zadušila vsled uhajajočega plina iz nekega stroja družina Slovenca Franka Lavriča. Zastrupljene so našli Franka Lavriča, njegovo ženo Ivano, hčer Mary in vnuka Roberta.

Ulica Vladimirja Gortana. Občinski odbor v Nišu je sklenil imenovati novo ulico na čast spomina od fašistov ustreljenega istrskega mladeniča za »Ulico Vladimirja Gortana.«

## TEDENSKI KOLEDAR.

- 27. oktobra, nedelja: Frumencij.
- 28. oktobra, ponedeljek: Sim. in J.
- 29. oktobra, torek: Narcis.
- 30. oktobra, sreda: Klavdij.
- 31. oktobra, četrtek: Volbenk.
- 1. novembra, petek: Vsi sveti.
- 2. novembra, sobota: Verne duše.

## SEJMI.

- 27. oktobra: Radeče, Vesela gora.
- 28. oktobra: Lož, Mokronog, Radovljica, Skaručna, Žužemberk, Češnjica, Sv. Jurij o. j. ž., Slov. Bistrica, Gornji grad, Dolnja Lendava, Gor. Petrovci, Štras.
- 29. oktobra: Črnomelj.
- 30. oktobra: Zalog, Vel. Gaber.
- 2. novembra: Jesenice na Dol., Mirna, Cerknica, Vitanje.

Županstvo občine Št. Rupert pri Mokronogu naznanja, da se v soboto, dne 26. t. m. vrši na Veseli Gori pri Št. Rupertu živinski in kramarski sejem.

100.000 frankov nagrade je razpisala francoska vlada za onega, ki najde truplo ponesrečenega letalca iz vojnega balona, ki je padel blizu Zagreba na zemljo začetkom tega meseca.

Podružnica Privilegirane agrarne banke bodo ustanovljene v najkrajšem času v Ljubljani, Skoplju, Sarajevu in Zagrebu. Upravni odbor PAB je sklenil, da se bodo dajala posojila združnim in kmetijskim organizacijam po 8%, dolgoročna hipotekarna posojila po 9% in osebna posojila po 10%.

Sporazum med rudarji in TPD. Med zastopniki rudarjev in Trboveljsko premogokopno družbo so se vodila te dni v Ljubljani pogajanja za kolektivno (skupno) pogodbo in za zvišanje mezd. Pogajanja so se v ponedeljek s sporazumom končala. Obe strani sta nekoliko popustili in tako dobe rudarji v vseh revirjih TPD skupno pogodbo ter enkratni nabavni prispevek, ki ga bo družba izplačala 15. decembra.

Ponarejeni dvodinarski novci so se pojavili v Ljubljani. Napisi in glava so prav dobro zadeti, vendar pa falzifikat nima zobčastega roba in je za malenkost večji. Falzifikat lahko vsakdo takoj loči od pravega novca.

Zopet krvav čin fantovskega divjaštva. V Ročici pri Sv. Jakobu v Slov. Goricah so pili fantje likof, ko so pokrili novo viničarijo. Med dvema je kmalu nastal prepir, med katerim je zasadil 20-letni Simon Štubal nož v prsa Jakobu Jelenu. Jelen se je takoj zgrudil mrtev na tla. Morilec se je sam javil orožnikom.

Zaključek procesa proti Punišu Račiću. Na 60 let ječe obsojeni Puniša Račić je vložil pritožbo na beograjsko apelacijsko sodišče. Te dni je apelacijsko sodišče razpravljalo o njegovi pritožbi in znižalo kazen na 33 let in 8 mesecev težke ječe. V praksi pa to znižanje kazni nima nobenega pomena, ker je po zakonu določena najvišja doba težke ječe 20 let.

Strela ubila tri krave. V nedeljo popoldan je med hudo nevihto treščilo v hlev kmeta Mazija v Zabukovju pri Kranju. Strela je ubila tri krave. Mazi ima 10.000 Din škode. Sreča v nesreči je bila, da ni strela zanetila ognja.

Stalin živčno obolel. Boljševiški diktator Stalin je po poročilih ruskih listov težko živčno obolel. Prevedli so ga v zdravilišče »Gorki« blizu Moskve, kjer je svoječasno umrl Lenin ravno vsled enake bolezni.

Grof Zeppelin nad Balkanom. Pretekli teden je plul veliki nemški zrakovol »Grof Zeppelin« nad Balkanom. Dalj časa je krožil nad Beogradom, Zofijo in Bukarešto, nakar se je vrnil čez Ogrsko in Čehoslovaško v Nemčijo.

Letalo s 150 potniki. V Nemčiji so se vršili te dni poskusni poleti z ogromnim letalom, na katerem se je nahajalo 150 potnikov.

Špekulanti zgubili 15 milijard dolarjev. Na newyorški borzi so pričeli nedavno padati tečajni vrednostnih papirjev. Ameriški špekulanti so pri tej priliki zgubili okrog 15 milijard dolarjev. Ta udarec jim je zadal take skrbi, da so se vodilni finančniki z vso resnostjo posvetovali o korakih, ki jih naj store, da se izvlečejo iz krize.

Poljska — velesila. Anglija in Francija sta priznali Poljsko kot velesilo. Njuni poslanštvi se bodo vsled tega priznanja spreminili v veleposlanštvi.

Zene izdale tatove. V Zagrebu in Mariboru se je zadnji čas izvršilo več vlomov in tatvin v razne trgovine. Kljub skrbnemu zasledovanju, policija vendar ni mogla storilcem na sled. Zadnji čas pa so v Zagrebu obrnile pozornost na sebe neke ženske, ki so se začele razkošno oblačiti, čeprav jih je vsak poznal, da so hodile preje skoro skromno oblečene, večkrat tudi strgane in zašite. Policija je te dame lepo aretirala in prijela tudi njihove može. Pri preiskavi na stanovanjih so odkrili velikanske zaloge najraznovrstnejšega pokradenega blaga in oblek. Tako je ženska nečimernost pomagala policiji pri zasledovanju tatov in vlomilcev in so spravile žene sebe in svoje može pod ključ.



Zelje bivše cesarice Zite. Bivša cesarica Zita je poslala pariški konferenci, ki se bavi z ureditvijo vojne odškodnine Avstrije, Madžarske in Bolgarije, obširno prošnjo, da se ji vrne vse habsburško privatno premoženje, katerega ceni na sedem milijard zlatih kron samo na Čehoslovaškem. — Nasledstvene države so namreč vse premoženje Habsburžanov zaplenile in podržavile.

Ruska ofenziva v Mandžuriji. Ruske čete, ki stoje na mandžurski meji, so pričele te dni z veliko ofenzivo in so na vsej črti potisnile kitajske čete v beg. V nekaterih krajih so bili kitajski oddelki težko poraženi in njihove postojanke zavzete po ruskih četah. V mestu Vuhu se je 5000 kitajskih vojakov uprlo in se nečejo vojskovati proti Rusom.

Francija proti komunistom. Francoske oblasti so aretirale v zadnjem času okrog 200 vodilnih komunističnih oseb, ki so bile v zvezi z rusko špijonažno družbo v Parizu. Njihovo početje je izdal višji sovjetski uradnik pri ruskem poslaništvu v Parizu, Besedovski, katerega je hotela tajna sovjetska policija s silo odpeljati v Rusijo, a se mu je posrečilo pobegniti. Besedovski ni že dolgo časa odobral zunanje politike ruske vlade in je bil zato poklican v Moskvo na odgovor. Ker se ni povabilu odzval, je prišla ponj čeka, to je tajna policija. Besedovski je vedel kaj ga v Moskvi čaka, zato je pobegnil iz poslaništva in se zašel k francoskim oblastem. Njim je odkril tudi vse tajnosti, ki so jih imeli razni sovjetski uradniki. Na podlagi teh odkritij so se izvršile začetkoma omenjene aretacije.

Zlata valuta na Čehoslovaškem. Čehoslovaška vlada je sklenila upeljati zlato valuto. Ena češkoslovaška krona bo vsebovala 44-58 miligramov finega zlata. Kovani zlatniki bodo imeli 900 delov zlata in 100 delov bakra.

Preobrat v izdelovanju gumija. Nemški tistí poročajo, da je kemičar Kleiber iz Bazla izumil nov način izdelovanja gumija. Ta kaučuk je mnogo cenejši od sedanjega in tudi veliko boljši. Izdeluje se iz mineralnega olja, ki se na poseben način pripravi in doda gotove primese. Industrijalci dosedanjega gumija so to vešt sprejeli z veliko skrbjo.

## MLADINSKI VESTNIK

### Vsem društvom Kmetiskih fantov in deklet.

Da vam ne bo treba dvakrat pisati društvenih poročil, dopisov in podobno, pošiljajte v bodoče vse na upravo «Grude», Miklošičeva 4., od koder se potem oskrbi priobčitev v Kmetiskem listu v Mladinskem vestniku ter tudi v «Grudi».

Društva, ki žele znake in štampljke naj se javijo!

Društva, ki še niso vrnila knjige, naj to store nemudoma!

Društva, ki žele knjig, naj to sporoče!

### Kaj pa je z Grudo?

Ali ste že pridobili kakega novega naročnika? Če še niste, poskusite sedaj — saj ima tudi kmetška mladina takih prijateljev, ki bodo radi podpirali «Grudo», ki je edini list, resnično posvečen tebi, kmetška mladina, ter tebi, draga vas. Zato, fantje in dekleta, zavzemite se in vztrajajte dokler ne pride «Gruda» v vsak kmetški dom. Ne čakajte, ne zanašajte se na druge, vi sami jo morate razširiti, vi sami vzdržati. Na delo torej — na delo z vso voljo!

### Kaj pa zamudniki?

Zadnji čas je že, da pošljete naročnino. Ne pozabite zopet! Grudo bomo zboljšali in povečali — zato vas prosimo, da nas pri tem delu podprete s točnim pridobivanjem novih naročnikov. Brez medsebojnega podpiranja ni uspeha, ni zadovoljstva. — Skrbeli bomo, da boste z «Grudo» zadovoljni, vi pa glejte, da bo tudi «Gruda» z vami!

Seja pododbora »Zveze društev kmetiskih fantov in deklet« za celjsko okrajje se vrši v nedeljo, dne 27. t. m. ob 9. uri dop. v prostorih hotela »Union« v Celju. Radi važnosti dnevnega reda, se prosi polnoštevilne udeležbe. Ivan Kronovšek ml., tč. predsednik.

Frankolovo, »Društvo kmetiskih fantov in deklet« priredi dne 10. novembra ob 2. uri popoldne veliko veselico v gostilniških prostorih Schnabl (Bezenšek). Spored: Godba, ples, obilna licitacija ter raznovrstna druga zabava. Tovariše, prijatelje, ki so radi dobre volje, vabi na veselico k obilni udeležbi — odbor.

## Ne tožarite se!

Velika napaka našega kmečkega ljudstva je pravdarstvo in popolnoma nepotrebno tožarenje. Rzne slovenske književne družbe so izdale v svojih knjigah že nebroj povesti o pravdarjih z zelo žalostnim koncem, poleg tega je pa menda ni vasi, kjer ne bi imeli ljudje pred seboj kakšnega živega zgleda, kam da pripelje pravdarstvo, pa vse to prav malo pomaga ali pa nič. Kljub temu pa ne smemo obupati, ampak je treba nadaljevati boj proti nepotrebemu pravdarstvu z vedno novim poukom.

Pravdarstvo je dandanes silno draga stvar. Na drugi strani pa ljudje stokajo, da nimajo denarja. Če človek pogleda, koliko ljudje zatožarijo, ne more prav verjeti v iskrenost pritožb, da ni denarja. Računajte le sledeče: Večina pravnih v Sloveniji teče dandanes skozi odvetniške in notarske pisarne. Vzemi mo, da je danes vseh odvetnikov in notarjev v Sloveniji okoli 300 (pa jih je menda več). Vsak od njih mora zaslužiti mesečno vsaj 5000 dinarjev za svojo osebo, kar je zelo nizko računano, sicer sploh ne shaja. To znaša poldrug milijon dinarjev na mesec ali na leto 18 milijonov dinarjev! K tej vsoti je treba prišteti še stroške za pisarniško osebje in za pisarniške potrebščine, ki dosega vsaj tretjino prve vsote, to je 6 milijonov dinarjev. Samo odvetnikom in notarjem znosijo pravdarji na leto najmanj 25 milijonov dinarjev! Kaj pomeni ta vsota, se vidi iz primere za stroške ljubljanskega vseučilišča. Celotno ljubljansko vseučilišče velja na leto le 11 milijonov dinarjev, torej komaj polovico tega, kar znašajo

## PODLISTEK

H. von Kleist - Ivan Albrecht:

### Zaroka na St. Domingu.

(Nadaljevanje.)

»Oh, ta besneča srditost!« se je hlinila starka. »Ali se vam ne zdi, kakor da bi hotele roke istega telesa ali zobje istih ust divjati drug proti drugemu, ker niso vsi udje ustvarjeni čisto enaki med seboj? Moj oče je bil iz St. Jaga na otoku Kubi. Kaj morem jaz za to, če svetlo proseva moj obraz, ko se zdani? In kaj more moja hči, ki je spočeta in rojena v Evropi, za to, če beli dan onega dela sveta odseva ž njenega obraza?« — »Kako?« vzklikne tujec, »vi, ki ste po obliki obraza popolnoma mulatka in torej afriškega pokolenja, vi živite z ljubko mlado mestico vred, ki mi je odprla hišo, z nami Evropejci v istem prokletstvu?« — »Za Boga!« je odvrnila starka in vzela očala raz nos, »kaj mislite, da malo imetje, ki sva si ga z delom svojih rok pridobili ta mukepolna in jadna leta, ne mika te iz pekla prihajajoče drhali, te roparske? Ako se ne bi znali z zvijačo in vsemi onimi pretkanostmi, ki jih da šibkemu silobran v roke, obvarovati pred njihovim preganjanjem, verujte, da senca sorodstva, kot je razgrnjena po najinih obrazih, tega ne bi storila!« — »Ni mogoče!« je vzkliknil tujec. »In kdo vaju preganja?« — »Posestnik te hiše,« je odgovorila starka, »zamorec Kongo Hoango. Izza smrti gospoda Guillaume-a, prejšnjega lastnika te

naselbine, ki je ob izbruhu vstaje padel pod njegovo razkačeno roko, sva na milost in nemilost izročeni njegovi nasilnosti obe, ki sva mu poprej kot sorodnici gospodinjili. Slednji grizljaj kruha in slednji požirek pijače, kar iz človekoljubja privoščiiva temu ali onemu belopoltemu beguncu, ki včasih gre tod mimo po cesti, nama zaračuna s psovanjem in grdim ravnanjem. In nič si ne želi bolj, nego da bi naščuval maščevanje črncev na nas bele in kreolske polpse, kakor nas imenuje. Deloma bi se naju sploh rad iznebil, ker grajava njegovo divjost napram belokožcem, deloma pa bi si rad prilastil malo imetje, ki bi ga zapustili.« — »Obžalovanja vredni nesrečnici!« je dejal tujec. »In kje je ta čas oni divjak?« — »Pri vojski generala Dessalinesa,« je odvrnila starka. »Z ostalimi črnici, ki pripadajo tej naselbini, mu pelje transport smodnika in svinca, ki ga general potrebuje. V desetih ali dvanajstih dneh ga pričakujeva, ako se še česa drugega ne loti in ne pojde še kam drugam. Če potlej izve, kar Bog obvaruj, da sva nudili streho in zavetje belokožcu, ki je potoval v Port au Prince, medtem ko je on z vsemi silami na delu, da se ves ta rod iztrebi z otoka, smo vsi deca smrti, to mi lahko verjamete.« — »Nebo, ki ljubi usmiljenje in človekoljubje,« je odvrnil tujec, »vas bo varovalo v tem, kar storite nesrečnemu! In ker si v tem primeru že itak nakopljete zamorčevo nejevoljo,« je dodal, medtem ko se je primaknil bliže k starki, »in ker bi bila za vas pokorščina, najsi se poslej tudi povrnete vanjo, čisto brez haska, kaj se ne bi mogli odločiti, da daste stricu in njegovi obitelji, ki jo je potovanje do skrajnosti zdelalo, za eden ali dva

dni streho v svoji hiši, da si nekoliko opomorejo? Plačilo zahtevate lahko, kakršno le hočete.« — »Gospod mladi,« potrto spregovori starka, »kaj zahtevate od mene? Kako je mogoče v hiši, ki stoji ob veliki cesti, spraviti pod streho tako veliko tropo, kakor je vaša, ne da bi bila izdana domačinom?« — »Zakaj ne?« je naglo pripomnil tujec, »če grem takoj sam k galebem ribniku in še pred zoro pripeljem družbo v selišče? Če spravimo vse, gospodo in služabništvo, v eno samo sobo v hiši in smo za slučaj najhujšega morda še toliko previdni, da tam skrbno zapremo vsa okna in vrata —?« — Starka je nekaj časa razmišljala o predlogu. Nato je odvrnila, da bi nazaj grede neizogibno naletel na četo oboroženih zamorcev, ki jo je napovedalo nekaj po veliki cesti na ogled poslanih strelcev, ako bi se hotel to noč lotiti in prepeljati tropo iz one globeli v selišče. — »Dobro,« je pripomnil tujec, »pa se zadovoljimo za sedaj s tem, da pošljemo nesrečnežem košaro živil, a delo prepeljavanja v selišče si prihranimo za naslednjo noč! Dobra mamica, hočete storiti to?« — »No, zaradi Evropejca, očeta moje hčere, bom vam, njegovim rojakom, v stiski izkazala to uslugo,« je rekla starka med ploho poljubov, ki so ji deževali na koščeno roko z njegovih usten. »Svita se že. Sedite, napišite pismo in povabite svoje, naj se napotijo k meni v selišče. Deček, ki ste ga bili videli na dvorišču, lahko odnese pismo in nekaj jestvin tjekaj. Čez noč ostane zaradi njih varnosti med njimi v gorah, ob zori naslednjega dne pa bo tropu, če sprejme povabilo, lahko za vodnika na potu semkaj.«

(Nadaljevanje prihodnjic.)



pravdarji samo v odvetniške in notarske pisarne!

To pa še niso vsi stroški. Kje so pa koleki? Kje so sodnijski stroški? Potem stroški za izvršbe in še cela vrsta drugih stroškov! Mislimo, da ne pretiravamo, če trdimó, da zapravdajo slovenski kmetje na leto ne dosti manj kakor 100 milijonov dinarjev!

To so strahovite številke, ki dajo misliti! Misliti pa je treba tudi na to, kako bi se dali ti velikanski zdatki izdati.

Gotovo je res, da mora včasih priti med ljudmi do sporov, ker ljudje niso angelji. Vprašanje pa je, če je res neobhodno potrebno, da bi se spori reševali na ta drag način kakor ga navadno doživljamo. Po naših mislih bi šlo marsikaj cenejše.

Takoj po vojni je ostala skoro vsa Vojvodina (Banat in Bačka) brez sodnikov, ker so madžarski sodniki odšli, srbski sodniki pa so se lotili dobičkanosnejših poslov. Zaradi tega nekatera sodišča sploh niso poslovala. Ljudje so pa le potrebovali nekoga, ki bi razsojal njihove spore. V svoji zadregi so prišli na zelo enostavno in priprosto rešitev. Rekli so: »Izberimo si iz svoje srede za vsak kraj po tri ali štiri znane in priznane poštenjake, ki dobro poznajo naše razmere, ker so domačini! Tem predložimo svoje spore v rešitev. Ker so poštenjaki, jim lahko ravno tako zaupamo kakor državnim sodnikom. Kakor bodo ti odločili, tako naj velja, in tem odločbam se bomo pokorili kakor se pokorimo odločbam državnih sodišč.«

Rečeno — storjeno. Svobodno izbrani

sodniki so poslovali ravno tako dobro kakor državni in ljudje so bili zadovoljni že zaradi tega, ker so si prihranili mnogo stroškov.

Tisti naši bralci, ki so brali članek »Kako je učil Radić kmete v teci«, ki je izšel pred nekaj tedni, se gotovo še spominjajo, da je tudi ranjki Radić kmete tako učil. Če bi kmetje tako ravnali, bi si mnogi prihranili težke tisočake, vsako leto, ali pa vsaj stotake!

Dobro in koristno pa bi bilo še nekaj.

Mi vemo, da obstoje danes za obrtnike posebna obrtna sodišča, kjer sodijo in odločujejo o sporih med obrtniki sami obrtniki, seveda pod vodstvom državnega sodnika. Take tožbe so jako kratke in razmeroma so tudi poceni, ker odpade mnogo stroškov, ki so sicer zvezani s tožbami.

Trgovci imajo na borzah svoja borzna razsodišča. Tudi pri teh razsodiščih odločujejo od trgovcev izvoljeni trgovci kot sodniki. Pri teh tožbah gre večinoma za milijone, pa še rešujejo vendarle zelo priprosto in silno poceni.

Nastane vprašanje: Ali ne bi bilo mogoče ustanoviti tudi za kmete in za reševanje popolnoma kmečkih sporov po vzoru obrtnih in trgovskih sodišč posebna kmečka sodišča, ki bi obstojala iz 3—4 poštenih in uglednih gospodarjev z državnim sodnikom na čelu? Taka razsodišča bi prihranila kmetom milijone na leto!

Dokler pa takih kmečkih sodišč nimamo, priporočamo kmetom, kar je rekel Radić: Poravnajte svoje spore po možnosti med seboj, brez dragih pravnih kolekov!

Mi imamo mnogo zlahnega sadja, a imamo žalibog preveč vrst, tako da ne moremo nastopiti v velikih količinah na trgu. Potrebno je, da naše združne organizacije in kmetijska društva delujejo na to, da se naše kmetijstvo čim bolj industrijalizira oziroma standardizira. Nikdar ne bomo uspeli in pomagale nam ne bodo vse združne organizacije, ako ne bomo nastopali na trgu z velikimi množinami in z res izbrano robo.

Jasen in najboljši dokaz nam daje kmet na Goriškem, ki je začel razumevati potrebo enotnosti in je poslušal dobre nasvete poznavalcev trga. Danes se tam sadi mnogo breskev in to povečini zgodnje blago. Kmet je zadovoljen in njegov trud in stroški se mu izplačajo.

Tudi pri nas bi se dobilo tisto vrsto sadja, ki najbolj odgovarja našim krajevnim razmeram in podnebjju, in bi ga bilo posebno gojiti.

Monakovo je središče tranzitnega prometa za vse deželne produkte, ki se uvažajo v Nemčijo. Tu je centrala za krompir in glavni trg za sadje in sočivje.

Isto velja za italijanski, švicarski in francoski trg, posebno glede fižola, katerega mi v te države precej uvažamo. Žalibog pa ne moremo ustvariti enega tipa. Primanjkuje nam pa tudi najglavnejša stvar, to so prava in točna ter zanesljiva poročila o potrebah in običajih trga.

V bodoče bo moralo združništvo veliko važnost polagati tudi na to,

Nedostatke, ki jih opažamo pri prodaji podeželskih produktov, bomo odpravili le s pomočjo zadrug.

Čas bi bil, da se kmet začne brigati za svoje osvobojenje. Kmet mora svoje produkte spravljati v denar samo potom svoje zadruge.

## VSEM CENJ. NAROČNIKOM »KMETSKEGA LISTA«

bomo priložili eni izmed prihodnjih števil listu lepe okusno izdelane rubricirane dopisnice za zbiranje novih naročnikov za prihodnje leto, na kar že sedaj opozarjamo.

## Kmetijska razstava v Novem mestu.

Novo mesto, dne 14. okt. 1929.

Kmetijska šola je bila v nedeljo in v ponedeljek naravnost oblegana od obiskovalcev. Ko na velikem semnju, na veliki narodni slavnosti, je izgledalo te dni na Grmu. Samo v nedeljo je obiskalo razstavo nad 3000 ljudi, nevštevisi različne šole. V ponedeljek pa so obiskali razstavo tudi zastopniki župnih uradov ter osnovne in kmetijsko-nadaljevalne šole iz vse Dolenjske. Na splošno željo se je morala razstava podaljšati do vključitvi torka.

Ob vhodu k razstavi je vsakega posetnika najprej vzhitil in z vso silo priklenil pogled v cvetlično sobo. Kakor sen o tihí sreči se je dojmila vsakogar soba, polna bujnega zelenja, ljubkega cvetja in prisrčnih okrasov iz cvetlic. V prvem hodniku je prikazovala trdka za apneni dušik v Rušah v obliki male kino-predstave, zelo nazorno in privlačne poizkuse z umetnimi gnojili. V drugem hodniku pa je pričela kmetijska razstava v pravem pomenu besede. Aranzirana je bila tako, da se je na enem mestu videlo vse, kar pridelal naš kmetovalec: žito v klasju in zrnju, krompir, pesa, sadje in grozdje itd. In ena skupina se je vrstila za drugo. Saj je razstavilo nad 350 kmetovalcev, grajščin in tudi manjših posestnikov.

V prvi sobi je povzročil predvsem splošno občudovanje posebno okusno aranzirani razstavni oddelek lekarnarja Bergmana v Novem mestu, potem razstava samostana Pleterje z velikansko pešo, orjaškimi bučami in prvovrstnim sadjem. Prav lepe so bile tudi skupine grajščine Otočec, Hmelnika, Ulma in Langerja. V drugi sobi je zgradila Čebelarska podružnica svoj »Medeni dom«, v katerem so razstavili čebelarji vse njihove zanimivosti. V tretji, četrti in peti dvorani pa je bilo v resnici videti vse, kar naš poljedelec, sadjar, vrtnar in vinogradnik pridelal, kako pridelal in kako bi moral pridelati.

Zelo je zanimal ljudstvo ameriški način vlaganja sadja. Razn naših dolenjskih kmetovalcev in grajščin so razstavili v posebnih prav okusno aranziranih oddelkih vse svoje blago in izdelke Gospodinjstva šola v Šmihelu, Gospodinjstva šola na Mali Loki in Kmetijska šola na Grmu s krasnim napisom, sestavljenim iz samih rdečih in belih jabolk in velikanskim, 75 kg težkim, umetno sestavljenim grozdom, ki je povzročil pozornost in občudovanje vseh obiskovalcev. Izmed kmečkih razstavnih skupin je najbolj ugajala skupina g. Žefrana iz Gotne vasi, župana Beveca iz Št. Petra, g. Košaka iz Novega mesta, gosp. Beveca iz Kija in župana Šalijsa iz Prečne.

Prostrano dvorišče kmetijske šole pa je bilo natrpano polno kmetijskih strojev in orodja. Posebno mladini in našim malim ljudem pa so ugajale številne kletke z domačimi kuncji, katere so razstavili Dolenjski kuncerejci pod vodstvom zdravnika g. dr. Jenka.

V nedeljo in ponedeljek so vso dobo razstave razkazovali, razlagali in predavali posameznim skupinam obiskovalcev: ravnatelj ing. Podgornik o poljedelstvu in kmetijskih strojih, ing. Kotlovšek o poljedelstvu, vrtnarstvu in sadjarskih zadrugah, kmetijski nadzornik Wernig o kmetijskem poizkusnem delu in tozadevnih uspehih in strokovni učitelj Flego o sadjarstvu in vinogradništvu.

Razstavo je otvoril v soboto 12. t. m. ob 11. uri dopoldne v imenu kmetijskega ministva g. kmet svetnik Trampuš, v imenu razstavnega odbora pa g. ravnatelj kmetijske šole ing. Podgornik. Razstavo sta ocenili dve ocenjevalni komisiji; ena za poljedelstvo, druga za sadjarstvo, vrtnarstvo in vinarstvo. Obstojali sta iz kmetijskih strokovnjakov — med njimi kmetijski svetnik Trampuš in ravnatelj Kmetijske družbe ing. Lah — in kmetovalcev

## NARODNI GOSPODAR

### Nekaj misli o združni prodaji poljedelskih produktov.

Zadruga je ustanova malega človeka, ki naj ga postavi v obrambo napram kapitalizmu. Kapital se organizira, da iztisne iz kupajoče mase kar more, a konsument po drugi strani išče svojo zaščito v organizaciji. Delo organiziranega kapitala je lahko, on nastopa na trgu z veliko množino blaga, ki je istega izvora, iste kakovosti in oblike, torej z blagom, ki je standardiziran. V agrarni produkciji pa je stvar malo drugačna. Pri nas nimamo posestev, kjer bi svoje produkte pridelovali v veliki množini in enotne vrste. Imamo nebroj vrst in z njimi nebroj kakovosti. Trg pa zahteva danes predvsem blago dobre kakovosti, enotne vrste in enotno opremljeno blago. Mi imamo sicer mnogo sadja, a imamo tudi nebroj vrst in nemalokrat se zgodi, da v enem središču nisi v stanu napolniti niti enega vagona enovrstnega, lepo sortiranega sadja. Velikokrat se je že pisalo o sortiranju sadja, a kakor vidimo iz blaga, ki dohaja na trg, smo še daleč od tega, kar zahteva mednarodni trg, pa tudi domačega ne znamo poslužiti tako kakor bi bilo potrebno.

Poleg enotne vrste blaga je za dobro in uspešno prodajo neobhodno potrebno pravilno sortiranje. Danes je na svetovnem trgu s sadjem udomačen ameriški način sortiranja, ki ima nič manj kot 8 vrst samo glede na debelost blaga. Pri pravilnem sortiranju pa je nujno potrebno paziti tudi na obliko in oarvo, in to vse vedno za blago ene vrste.

To ne velja samo za sadje, ampak tudi za krompir, sočivje in zelenjavo. Blago, ki pride na trg, mora narediti dober utis, utis solidnosti in poštenja. Le ako se pri blagu to doseže, je več kot polovico uspeha že dosežena.

Seveda to velja vedno, ako se blago hoče prodati kot namizno in to velja v prvi vrsti glede sadja. Namizna roba doseže najvišje cene le, ako odgovarja vsem zahtevam trga in konsumentov.



novomeskega sreza. Komisiji sta dodelili: 8 zlatih diplom 17 srebrnih diplom, 24 prvih, 36 drugih in 56 tretjih nagrad. Za nagrade razstavljalcev je naklonilo kmetijsko ministrstvo Din 20.000, za stroške prireditve je prispevala oblasna samouprava Din 20.000.

**Kmetijske zbornice.**

Od prav ugodne stvari smo prejeli sledeči dopis:

«Vprašanje Kmetijskih zbornic so obravnavali razni slovenski časopisi že prav pogostokrat in so naštevili mnogo ugodnosti, ki bi jih nudil tak obligatorni (obvezni) stanovski zastop kmečkemu ljudstvu. Naglašala se je zlasti tudi okolnost, da nikakor ni prav, da imajo trgovci in industrijci svoj stanovski zastop in da imajo svoj stanovski zastop tudi delavci, čeprav sta ti dve skupini v znatni manjšini napram ogromni večini kmečkega prebivalstva v naši državi.

Nobenega dvoma ni, da bi bil obvezen stanovski zastop za kmete jako koristen. Že same statistike (t. j. številčne ugotovitve) o cenah kmetijskih pridelkov, potem o prodaji in nakupih posestev, o stanju letine doma in drugod itd. bi bile silno koristne. Zlasti točne cene pridelkov v raznih časih in krajih bi bile za kmete jako odločilnega pomena, da bi se znali ravnati pri setvi in pri prodaji blaga. Vendar pa je moje mnenje, da kmetijske zbornice ravno v državi kot je naša, ne bi bile potrebne, zlasti ne, če dobimo zopet parlamentarni zastop v tej ali oni obliki, kar se bo po besedah Nj. Vel. kralja gotovo zgodilo.

V naši državi imamo nad 80 procentov kmetov. To število bi moralo najti svoj izraz tudi v javnih zastopih, kjer bi morali imeti kmetje ogromno večino bodisi v državnem zboru ali pa v bankskih skupščinah. Seveda bi morale biti volitve čiste in poštene in pa kmetje bi morali biti nekaj zavednejši kot so sedaj, da bi volili pač kmete ali pa ljudi, ki imajo za kmete in njihove potrebe razum in srce. Če bi šlo torej vse tako, kakor bi človek pričakoval, da pojde vse po pameti in po pravici, bi morali vsi javni zastopi, od parlamenta pa do večine občinskih zastopov, biti *Kmetijske zbornice*. *Parlament s kmečko* večino bi moral skrbeti za izdelavo potrebnih statistik, moral bi skrbeti za kmečko zakonodajo itd.

Posebne zbornice naj bi imeli samo oni stanovi, ki so v manjšini, a so za celokupno življenje tudi potrebni. Kmečki parlamentarni večini gotovo ne bi prihajalo na misel, da bi delavstvo kar zadavila, ker vé, da je tudi delavstvo väzen del naroda in države. Zato pa je prav, da ima delavstvo svoj manjšinski zastop v svoji zbornici, da lahko pove svoje želje in potrebe, kmečki parlamentarni zastop pa bi jih po možnosti upošteval.

Jako velik del tistih nalog, ki bi jih morala izvrševati Kmetijska zbornica, bi pa že danes lahko opravljali banki odbori, predvsem v Dravski banovini. Mi imamo kmetijskih strokovnjakov dovolj na razpolago v raznih oddelkih. Ti strokovnjaki bi lahko izvršili že danes marsikaj, kar bi sicer spadalo v delokrog zbornic, ker imajo ti oddelki uradni značaj in so jim tudi razni uradni podatki na razpolago in tudi nekaj denarnih sredstev. Odvisno je vse le od dobre volje in od organizatorne sposobnosti odgovornih mest, če se s tem väznim delom kmalu začne ali ne.»

**Naročajte »Kmetiski list«!**

**Hmeljarstvo.**

Hmeljarsko društvo v Žalcu je naslovilo na ministrstvo financ sledečo prošnjo:

Vsled svetovne hmeljske nadprodukcije je prišlo vse hmeljarstvo Slovenije in drugih okolišev v skrajno kritičen položaj. Komaj ¼ vsega pridelka iz tekočega leta je prodana po povprečno po dva do šest dinarjev za 1 kg — tričetrtine pa čakajo na odjemalca in sigurno je že danes, da bode precejšnja množina ostala neprodana.

S to prodajno ceno se niti stroški za obiranje in sušenje hmelja niso krili, kje so pa stroški za letoletno negovanje nasadov.

Z ozirom na dejstvo, da mora 98% vsega pridelka čez državno mejo in ne najde hmelja doma nikakršne druge uporabe, je položaj naših hmeljarjev obupen in bo marsikatera eksekucija neizogibna.

Državna in oblasna pomoč je hmeljarjem neobhodno potrebna in si hmeljarsko društvo sigurno nadeja, da je bodo hmeljarji tudi deležni.

Povdariti je še treba, da imajo hmeljarji v modernih sušilnicah, v hmeljskih drogih in drugih potrebnih pripravah mnogo kapitala investiranega, ki ga je treba obrestovati in amortizirati.

V povzdigo hmeljske kvalitete so hmeljarji uporabljali velike množine umetnega gnojila, ki so ga vzeli večinoma na up in ga bodo morali sedaj plačati.

Vsled vremenskih razmer je postala velika množina hmelja že na drogih rujava in za trgovino — v letih z obilnim pridelkom — nesposobna. Hmeljarska trgovina kupuje letos le lepo zeleno blago.

Z ozirom na navedena dejstva si usoja podpisano društveno vodstvo naprosati, Ministrstvo financ naj blagovoli ukreniti, da se zemljarina za hmeljske nasade za 1929 leto odpiše.

Tržne cene v Ljubljani, dne 15. oktobra t. l.

**Govedina:** V mesicah po mestu: I. vrste 22—, II. Din 20—. Na trgu: I. vrste Din 18—20, II. 16—18, III. 12—16 za kg. **Teletina:** I. vrste Din 24—25, II. 20—22 za kg. **Svinjina:** I. vrste Din 25—27, II. 20—22, 1 kg glave 8—10, parkljev 6—, slanine trebusne 22—24, slanine ribe in sala 24—26, slanine mešane 22—24, slanina na debelo 24—, masti 28—, šunke (gnjati) 30—35, prekajenega mesa I. 30—32.50, II. 25—27.50. — **Drobnica:** 1 kg kostrunovega mesa Din 14—15, jagnjetine 18—20. **Konjsko meso:** I. Din 8, II. 6. **Klobase:** 1 kg suhih, kranjskih 50—, prekajene slanine Din 25—30. **Perutnina:** Piščanec majhen 15—17, večji 20—25, kokoš 25—35, petelin 25 do 30, raca 25—30, domači zajec, manjši 8—10, večji 12—20 Din za komad. **Divjačina:** Divji zajec 45—60, poljska jerebica 15—18, gozdna jerebica 25—26, kljunač 25—26. **Ribe:** 1 kg karpa 25—30, ščuke 35—40, klina 20— Din. **Mleko, maslo, jajca, sir:** 1 liter mleka 2.50—3, 1 kg surovega masla 36—40, črnega masla 44—48, masla 40 do 44, bohinjaškega sira 34—40, sirčka 8—10, eno jajce 1.25—1.75. **Kruh:** 1 kg belega Din 4.50, črnega 4.20, rženega 4.20. **Sadje:** 1 kg luksuznih jabolk Din 6—, jabolk I. 5—, II. 4—, III. 2 do 3; luksuznih hrušk 8—10, hrušk I. 7—8, II. 5 do 6, III. 2—4, 1 kg navadnega kostanja 2—3, maroni 12—, orehov 10—11, luščeni orehov 34—40. **Špecijsko blago:** 1 kg kave Santos 46—48, Rio 32—40, pražene kave I. 90—100, II. 70—80, III. 56—60, kristalnega belega sladkorja 13—, v kockah 15—, kavne primesi 18—, riža I. 10—, II. 8—, 1 liter namiznega olja 18—, jedilnega olja 17—, vinskega kisa 4.50, navadnega kisa 2.50, 1 kg soli, debele 2.50, mlete 2.75, 1 liter petroleja Din 7.50. **Mlevski izdelki:** 1 kg moke št. 0 na debelo Din 365—370, na drobno 4—4.50, št. 2 na debelo 3.45—3.50, kaše 5—6, ješprenja 6—, ješprenjčka 10—12, otrobov 2.50, koruzne moke 4—4.50, koruz, zdroba 4.50—5, pšeničnega zdroba 5—6, ajdove moke I. 6—8, II. 6—, ržene moke 4.50. **Žito:** q pšenice 255, rži 245—, ječmena 230—250, ovs 225—250, prosa 230—250, koruze 225—, ajde 240—260, fižola ribničana 490—, prepelnicarja 475—, graha 10—12, leče 12—. **Kurivo:** 50 kg premoga Din 30—, 1 tona premoga 450—, m<sup>3</sup> trdih drv 175, mehkih 90—. **Krma:** q sladkega sena Din 125—, polsladkega sena 100—, kislega sena 75—, slane 50—75. **Zelenjava in gobe:** 1 kg glavne solate Din 3—5, poznega zelja —50—1, rdečega zelja 1.50—2, kislega zelja 3.50, 1 kg kolerab 1—2, podzemlje 1—, čebule 2—3, česna 10—12, krompirja —75—1, repe 1—, kisle repe 2.50—3, 1 kg jurčkov 10—12, korenja 2—4, peteršilja 3 do 4 Din za kg.

Izšla je  
Blasnikova  
**Velika Pratika**  
za navadno leto 1930  
ki ima 365 dni.

»VELIKA PRATIKA« je najstarejši slovenski koledar, ki je bil že od naših pradedov najbolj upoštevan in je še danes najbolj obražtan.

V »Veliki Pratici« najdeš vse, kar človek potrebuje vsak dan: Katalonski koledar z nebesnimi, solničnimi, luninimi, vremenskim in dnevnimi znamenji; — solčne in lunine märke; — lunine spremembe; — koledar za pravoslavne in protestantske; — postne določbe za Jugoslavijo; — lestvice za kolke na meste, pobornice, kupne pogodbe in račune; — konzulate tujih držav v Ljubljani in Zagrebu; — vse sejmice na Kranjskem, Koroškem, Štajerskem, Prekmurju, Medžurju in Julijski Benečiji; — pregled o koncu drevesni živine; — tabelo hektarov v orah; — popis vseh važnih domaćih in tujih dogodkov v preteklem letu; — tabele za računanje obresti; — življenjske važnih in odločilnih časih s slikami; — oznana predmetov, ki jih rabi kmetovalec in žanj v hiši.

»VELIKA PRATIKA« se dobi v vseh večjih trgovinah in se lahko naroči tudi direktno pri založniku

**tiskarni J. Blasnik nasl.  
d. d. v Ljubljani.**

**«KMETIJSKA MATICA»**

UPRAVA KMETIJSKE MATICE naproša vse gg. poverjenike, kateri še niso vrnili nabiranih pol, naj nabiranje udov čimprej zaključijo in izpolnjene nabiralne pole vrnejo, da se more končno veljavno določiti število naklade. Vse kmetovalce opozarjamo, da so knjige Kmetijske Matice po večini kmetisko-strokovne vsebine, zlasti pa bo vsakomur dobrodošla knjiga: «Kmetovalčev svetovalec», ki bo sama toliko vredna, kolikor stanejo vse štiri knjige skupaj. V krajih, kjer še ni poverjenika Kmetijske Matice, naj se kdo javi, da prevzame poverjeništvu. Poverjenik, ki nabere vsaj 10 udov, dobi vse knjige Kmetijske Matice za svojo osebo brezplačno. Ne odlašajte z naročilom, da ne boste med tistimi, ki knjig ne bodo več dobili, ker bodo razprodane!

Kmetijski koledar za leto 1930 v žepni obliki, zelo lično v platno vezan, izide v najkrajšem času. Kakor vsako leto, bo tudi letos gotovo prav kmalu razprodan. Zato naročite si ga pravočasno. Cena mu je ostala nespremenjena: Din 10—, po pošti Din 11—. Razprodajalec imajo primeren popust.

JOZA LOVRENČIČ: PEREČI OGENJ, povest, ki je svoj čas izhajala v mesečniku «Gruda», je izšla v obliki knjige pri Kmetijski tiskovni zadrugi v Ljubljani, Kolodvorska ulica št. 7. Povest je vzbudila pri svojih čitateljih mnogo pozornosti in pohvale. Naročite si jo!



## Levoročni „FLACHSTEP“ Cylinder

Znano je, da so najpreciznejše izdelani samo  
**ŠIVALNI STROJI**  
znamke

**Gritzner in Adler**  
za dom, obrt in industrijo  
Večletna garancija.

Ugodni plačilni pogoji le pri  
**Josip Petelinc**  
Ljubljana, blizu Prešernovega  
spomenika ob vodi.



### Vse vrste

bananaške in domače  
moke, otrobov, ovsu,  
koruze in pretrgane  
koruze (šrot)  
ter vse špečerijsko  
blago kupite najce-  
nejše le pri tvrdki

Osvald Pengov, Ljubljana  
Karlovska c. 19, poleg dol. mostu

## L. MIKUŠ

Ljubljana, Mestni trg 15

### Dežniki

Na malo!

Na veliko!

Ustanovljeno  
1839



„JAVA“ pšenična kava  
je izvrstna, zelo redilna in okusna. Zahte-  
vajte jo pri vseh trgovcih! Razpošiljamo jo  
tudi po pošti v zavojih po 5 kg za 70 Din, če  
se denar naprej pošlje, ali pa po povzetju za  
75 Din. Povzetje je 5 Din dražje. Poštnino  
plačamo mi. Vsakemu 5 kg zavoju »Javac  
pšenične kave je kot darilo pridejana lepa  
akodelica za kavo. Kdor pošlje 2 Din v znam-  
kah, dobi vzorec 100 g »Javac pšenične kave  
poštnino prosto. Sprejmemo za vsak vožji  
kraj zastopnika. — Priloga kafe »Javac k. d.,  
Beograd, Lemina ul. 11/2.

**Najceneje** kupite čelko, an-  
gletko blago na  
- moške obleke, suknje in površnike -  
največja izbira pri

**Češniku**  
Ljubljana  
Lingarjeva ulica

### Dražestne kodre



neomejeno trpežne, pri  
vlažnem zraku ali pote-  
nju dosežejo dame in go-  
spodje brez škarij za ko-  
dranje z uporabo HELA-  
LOCKENKRAUSLER. Tudi  
najlepša bubi-glavica bo-  
de s Hela lepša, ker je  
vsaka ondulacija nepotrebna. Velik prihranek na  
času in denarju. Pospešuje rast las. Vaše ogledalo  
Vas bo očaralo. Takoj pri uporabi polno onduliranih  
kodrov, krasne frizure. Veliko zahvalnih pism. Pe-  
sebnost gledališke igranke so polne hvale. — Cena  
12 Din; 3 steklenice 28 Din. — Dr. Mik. Kameny,  
Košice, poštni predal 12, 214, ČSR.

**Stroj za šrotanje**  
na električni pogon ugodno  
**na prodaj**  
„Ekonon“, Ljubljana

## EKONOM

osrednja gospodarska zadruga  
v Ljubljani, Kolodvorska 7  
ima stalno v zalogi:

**Umetna gnojila:** Tomaževo žlindro, kalijevo sol, su-  
perfosfat, nitrofoskal (mešano gnojilo), čilski soliter,  
apneni dušik i. dr.

V Trebnjem je zaloga pri Iv. A. Groseku.

**Seno in pšenično slamo** dobavlja po najnižji ceni  
franko vsaka postaja.

### Gotove obleke in površne suknje!

Da ustrezem mojim odjemalcem in jih obvarujem nepotrebnih  
potov in stroškov, sem upeljal nov način prodaje oblačilnega  
blaga. Vsak, kateri nima svojega krojača, ali ni z njim zado-  
voljen, lahko pri meni izbere blago - in dobi v 6 dneh sgo-  
tovljeno obleko po najnovejši modi, ali pa po svojem okusu.  
Cena gotovi obleki bo cenejša, kot povsod drugod, za to jamčim.  
Jamčim pa tudi za dobro izdelavo in dobro podlogo!

- - Upeljal sem tudi vse vrste usnja - po znižani ceni. - -  
Pridite in prepričajte se pri

**Ivan A. Grosek**, trgovina z mešanim blagom, Trebnje.

## Želod

divji kostanj, bukov  
šir, seme akacije, ja-  
vorja, jelineve storže  
plača najbolje  
FRUCTUS, Ljubljana,  
Krekov trg 10/L.

Vsemu cenj. občinstvu, posestnikom  
in obrtnikom te stroke naznanjam,  
da imam dobro in trpežno **usnje**  
po jako ugodnih cenah.

Velik promet! Mal dobiček!

## Franc Penca

usnjarna in trgovina usnja

**Novo mesto**  
Glavni trg št. 76

## Laneno olje, firnež, emajlne in ostale lake, oljnate barve

in vse v stroko spadajoče blago kupite  
dobro, solidno in po zmernih cenah pri

**MEDIC-ZANKL, d. z o. z. tovarne olja, firneža, laka in barv**  
Ljubljana-Medvode. Lastnik Franjo Medič.  
Podružnica Maribor - Novi Sad.

Lepo, čisto semensko

## pšenico, rž, ječmen

dobavlja „EKONOM“ osrednja gosp. zadruga  
Ljubljana, Kolodvorska ulica 7

Denar naložite najbolje in najvarneje pri domačem zavodu

## KMETSKI HRANILNI IN POSOJILNI DOM

Račun poštna hranilnica št. 14.227 REGISTROVANA ZADRUGA Z NEOMEJENO ZAVEZO Brojov: »Kmetški dom« Telefon 2097

v LJUBLJANI, Tavčarjeva (Sodna) ulica 1

Vloge na knjižice in tekoči račun obrestuje po 6%,  
pri trimesečni odpovedi po 7½%, brez odbitka davka na rente

STANJE VLOG 25.000.000 DINARJEV  
JAMSTVO ZA VLOGE presega večkratno vrednost vlog

Strankom nudi brezplačne poštna polidnice za nalaganje denarja. — Vlošne knjižice drugih zavodov sprejema kot gotovino brez prekinitvenja obrestovanja.  
POSOJILA daje proti poročtvu, na vključbo in proti zastavi premičnih in vrednostnih papirjev ter dovoljuje kredit v tak račun pod najugodnejšimi pogoji.

BLAGAJNISKE URE: Ob delavnikih od 8 — 12½ in od 3 — 4½, le ob sobotah in dnevih pred prazniki od 8 — 12½.

Podružnica v Mariboru, Slomškov trg 3, prtiličje, poleg stolne cerkve.